

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 6283/21
1.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија: Весне Матковић, председника већа, Јасне Беловић и Иде Никитовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Данило Рабреновић, адвокат из Београда, улица Чарлија Чаплина бр. 17, против тужене ББ из ..., коју заступа пуномоћник Милорад Пањевић, адвокат из Београда, улица Кнеза Милоша бр. 79, ради дуга, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 338/16 од 16.03.2021. године, исправљеној решењем истог суда П 338/16 од 12.07.2021. године, у седници већа одржаној дана 01.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 338/16 од 16.03.2021. године, исправљена решењем истог суда П 338/16 од 12.07.2021. године у ставовима другом и трећем.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена жалба тужиоца изјављена против ставова првог и петог изреке пресуде Вишег суда у Београду П 338/16 од 16.03.2021. године, исправљене решењем истог суда П 338/16 од 12.07.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ одлука о трошковима поступка садржана у ставу четвртном изреке пресуде Вишег суда у Београду П 338/16 од 16.03.2021. године, исправљене решењем истог суда П 338/16 од 12.07.2021. године, тако што се обавезује тужена ББ да тужиоцу АА на име трошкова првостепеног поступка плати износ од 445.944,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 338/16 од 16.03.2021. године, исправљеној решењем истог суда П 338/16 од 12.07.2021. године, ставом **првим** изреке, обавезана је

тужена да тужиоцу на име дуга исплати износ од 32.978,40 евра са законском затезном каматом почев од 11.06.2020. године па до коначне исплате, као и износ од 487,30 евра, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, у року до 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде. Ставом **другим** изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на досуђени износ од 32.978,40 евра исплати законску затезну камату почев од 09.01.2016. године до 10.06.2020. године, као и на износ од 487,30 евра почев од 09.01.2016. године па до исплате у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом **трећим** изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му исплати износ од 52.021,60 евра са законском затезном каматом почев од 09.01.2016. годин па до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и уговорену камату у износу од 38.448,14 евра почев од 09.01.2016. године до исплате. Ставом **четвртим** изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом **петим** изреке, утврђује се да је повучен предлог тужиоца за одређивање привремене мере ради обезбеђења новчаног потраживања у износу од 123.935,49 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са законском затезном каматом од 09.01.2016. године.

Против наведене пресуде, побијајући је у целости, тужилац је благовремено изјавио жалбу, из свих законом прописаних жалбених разлога.

Тужена је дала благовремени одговор на жалбу.

Странке су трошкове другостепеног поступка опредељено тражиле.

Испитујући правилност првостепене пресуде у складу са одредбом члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/2011, са каснијим изменама и допунама), другостепени суд је оценио да је жалба неоснована у односу на ставове други и трећи изреке, да је недозвољена у односу на ставове први и пети изреке, и да је основана у односу на став четврти изреке (одлука о трошковима поступка).

У спроведеном поступку, првостепени суд није починио ниједну од битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1-3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, ни ону из тачке 12 истог става, на коју се неосновано указује изјављеном жалбом, јер пресуда садржи јасне и непротивуречне разлоге о свим битним чињеницама.

Према утврђеном чињеничном стању, странке се познају од 1995. године. Тужена је тужиоцу пружала књиговодствене услуге, а тужилац је преко своје грађевинске фирме правио пројекат за изградњу куће тужене на ..., коју су она и њен супруг намеравали да издају преко туристичке агенције. Био им је потребан додатни новац како би извели све потребне радове на кући, због чега су 2007. године тражили позајмицу од тужиоца. Тужилац није имао новца да им позајми, али је преко свог пријатеља из детињства ВВ обезбедио новац, тако да је ВВ давао свој новац, а тужилац је био посредник између тужене и ВВ, уговори су сачињавани од стране тужиоца и ВВ, а тужена их је потписивала накнадно, а потписивао их је и тужилац као сведок. Према достављених писменим уговорима, првим уговором је ВВ позајмио туженој 15.000,00

евра са роком враћања до 15.05.2008. године, према другом уговору је позајмио туженој 20.000,00 евра са роком враћања између 17.06.2009. и 17.12.2009. године, према трећем уговору је позајмио туженој 40.000,00 евра са роком враћања између 03.07.2010. и 03.12.2010. године. Према четвртном уговору на коме је руком написан датум 14.12.2010. године, ВВ је позајмио туженој 60.000,00 евра са роком враћања између 14.10.2010. године и 14.1.2011. године. У свим уговорима је одређено да ће месечна камата у зависности од месеца враћања дуга бити у складу са условима из прилога уз уговоре. Дана 29.02.2012. године између ВВ као уступиоца, тужиоца као пријемника и тужене као дужника, закључен је уговор у коме је констатовано да уступилац ВВ има према дужнику, овде туженој доспело потраживање у износу од 87.000,00 евра по основу уговора о зајму од 14.12.2010. године, уступилац уступа и преноси на пријемника потраживање које има према дужнику, а пријемник то прихвата, а дужник својим потписом на уговору потврђује да је упозната са одредбама овог уговора, те се обавезује да своје доспело потраживање по основу уговора о зајму измири према пријемнику у свему према одредбама уговора о зајму. Анексом уговора о уступању потраживања од 29.02.2012. године утврђени су рокови измирења потраживања и камате и то тако што су се уговорне стране сагласиле да је крајњи рок за измирење потраживања 15.06.2012. године, и уговорена камата за месец дана 1% од укупног дуга. Анексом 1 уговора о уступању потраживања од 29.02.2012. године који је закључен дана 07.03.2012. године између странака, констатовано је да је тужена као дужник 07.03.2012. године тужиоцу дала 2.000,00 евра, те да након исплате укупан дуг износи 85.000,00 евра, крајњи рок за измирење обавезе није промењен, док је одређено да камата за месец дана износи 1% од укупног дуга са почетком реализације од 14.03.2012. године. Према страначком исказу тужиоца ВВ је туженој први пут дао 15.000,00 евра 2008. године, после уговореног рока тужена је вратила преко њега 18.000,00 евра, други пут је узела 20.000,00 евра, а вратила 28.000,00 евра, последњи пут је примила 60.000,00 евра, што је била само главница. Мисли да јој је камата била уговорена 3% на месечном нивоу. Новац је он узимао од ВВ и доносио туженој. Како је тужена стално обећавала, а није вратила новац ВВ, а ВВ га је притискао да тужена врати новац, он је позајмио новац од својих пријатеља и ВВ вратио 87.000,00 евра и то 60.000,00 евра главнице, а остатак је камата. Тужена је вратила 2.000,00 евра. Према станачком исказу тужене она је прихватила понуду тужиоца који је обезбедио новац преко пријатеља уз камату, и тужилац јој је предао износ од 15.000,00 евра. Други пут је позајмила износ од 12.800,00 евра и трећи пут 5.000,00 евра, тако да је укупно примила износ од 32.850,00 евра, али је 2.000,00 евра вратила после уступања. Никада није примила од тужиоца износе који су наведени у уговорима, већ су уговори сачињавани тако што је у уговору наведена главница и камата, а то је рађен, јер је то био услов тужиоца да се закључи нови уговор. Према исказу сведока ВВ он је обезбеђивао новац, на молбу тужиоца који му је пријатељ из детињства, први пут је позајмио 15.000,00 евра, након тога је позајмио још два пута, а последњи пут је дао 60.000,00 евра живог новца, то је била главница без зарачунавања камате и то тако што је новац дао тужиоцу. Не зна тачно колико је тужилац исплатио на име дуга тужене, али све је било по уговору са туженом. Према исказу сведока ГГ, супруга тужене, тужена је позајмила 15.000,00 евра, затим 12.000,00 евра и још 5.000,00 евра, тако да су укупно позајмили око 32.800,00 евра, од чега су 2.000,00 евра вратили. За сваку позајмицу његова супруга је потписивала нови уговор уз обрачунавање камате. Према налазу са мишљењем судског вештака економско-финансијске струке датог на основу документације у списима предмета и анализом уговорених услова, вештак је дао три варијанте обрачуна

и то према првој варијанти закључени уговори између странака представљају углавничену камату, те је зајмодавац реално позајмио зајмопримцу укупно 33.400,00 евра, а зајмопримац вратио 2.000,00 евра, на основу чега дуг тужене на дан вештачења 10.06.2020. године износи 33.465,70 евра и то 32.978,40 евра главнице и 487,30 евра на име камате. Према другој варијанти, према чињеницама изнетим на записнику са главне расправе на којој су саслушане странке, када је тужилац изјавио да је био посредник између ВВ и тужене и да је задња реална сума новца која је позајмљена туженој износила 60.000,00 евра, дуг тужене на дан вештачења 10.06.2020. године износи 59.757,52 евра и то 58.887,38 евра главнице и 870,14 евра на име камате, а обрачун дуга извршен је према члану 399 ЗОО применом стопе Европске централне банке за депозите по виђењу и извршеним уплатама зајмопримца. Према трећој варијанти вештачења, датој према последњем потписаном уговору, дуг тужене на дан вештачења 10.06.2020. године износи 169.663,50 евра и то 85.198,39 евра на име главнице и 84.465,11 евра на име камате. Обрачун је извршен према уговореним условима уговора о зајму од 16.06.2012. године и претходно закљученог уговора о уступању потраживања од 29.02.2012. године, примењена је уговорена камата од 1% месечно и метод обрачуна камате је пропорционалан. Вештак се изјаснио писмено на примедбе тужиоца, као и приликом саслушања на рочишту главне расправе. Првостепени суд је прихватио исказе сведока ГГ и тужене оценивши да су јасни, логични, искрени и међусобно сагласни и сагласни са налазом и мишљењем вештака који је анализом достављене документације утврдио да закључени уговори између странака представљају углавничену камату по претходно потписаним уговорима, при чему постоје два одступања у износу од 12.800,00 евра 2009. године и 5.600,00 евра 2010. године и да се једино та два износа не могу довести у везу са обрачуном камате, већ су накнадно дати као позајмица. Ти износи се управо поклапају са износима за које су тужени и ГГ у својим исказима навели да су једини који су након прве позајмице добили као готов новац, при чему се у складу са налазом вештака поклапају и временски периоди када је до тога дошло. Због тога, првостепени суд није поклатио веру исказима тужиоца ВВ у делу коме су исти противни исказима сведока ГГ и тужене, при чему је имао у виду и држање странака приликом суочења. Осим тога, нелогично је и неуверљиво звучи исказ сведока ВВ у делу у коме је навео да не зна колико тачно му је тужилац исплатио новца по основу дуга тужене, јер уколико је реч о великим износима који се помињу у њиховим износима, морао је знати колико је исплаћено. Када је реч о исказу тужиоца, исти је оцењен неуверљивим, јер најпре изјављује да је платио 87.500,00 евра, а затим да је исплатио 60.000,00 евра, што је све довело у сумњу њихове исказе. Налаз и мишљење вештака, његово писано изјашњење и исказ на рочишту првостепени суд је оценио да су дати јасно, прецизно и у складу са правилима струке, па је прихватио његов налаз и стручно мишљење до кога је дошао анализом све достављене документације, и да се из прилога уговора о зајму закључених пре уговора о уступању потраживања може закључити да су уговорани са непримерено високим каматним стопама од 1 % до 3 %, које су притом обрачунаване комфорном методом.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, примењујући одредбе чланова 103, 104, 105, 141 став 1, 399 став 1 и 4, 557 и 324 став 1 ЗОО, првостепени суд је одлучио као у изреци. Ово због тога што је из изведених доказа закључио да је тужена од ВВ примила износ од 15.000,00 евра да накнадно закључени уговори представља углавничену камату на тај износ по непримерено високој каматној стопи, да је затим

позајмила још износ од 12.800,00 евра и 5.600,00 евра, тако да је реално позајмила износ од 33.400,00 евра, од чега је вратила 2.000,00 евра због чега је прихватио прву варијанту вештачења. Из садржине потписаних уговора између тужиоца и тужене произилази да су исти делимично ништави, јер су камате које су уговорене незаконите, јер су супротне принудним прописима и као такве ништаве, а уговор о зајму и анекси закључених уговора у ствари представљају једну целину који су за предмет имали исти почетни новчани износ зајма који је растао, јер је камата која је произилазила из одредаба уговора увећавана, на који начин су између странака наводно уговарани нови новчани износи, који су у ствари представљали камату која је незаконита. Тужена није примала новац на име зајма како је то одређено у уговору, већ је прикривана стварна природа позајмица, како би се показало да је враћен претходни зајам и одобрен нови, а у ствари је то била камата на износ који је тужена примила од тужиоца. Стварна воља тужене није било закључење оваквих уговора, већ је исте потписивала имајући у виду неспорно међу странкама да су они били у пријатељским односима и да је тужена веровала тужиоцу на који начин је признавала да је примила износе које у ствари и није. Тако је тужена реално позајмила 15.000,00 евра, 12.800,00 евра и 5.600,00 евра, али је обрачуном камате комфорном методом и њеним углавничаванем, при чему је камата била непримерено висока од 3 %, се дошло до износа од 87.000,00 евра колико је уступљено уговором од 29.02.2012. године. Након закључења уговора о уступању потраживања поново је уговорена камата која је непримерено висока и противна одредби члана 399 став 1 ЗОО. Због свега, применом највише дозвољене каматне стопе и обрачуном пропорционалном методом, уместо неуставног комфорног метода, дуг тужене на дан вештачења 10.06.2020. године износи 33.465,70 евра, односно 32.978,40 евра главнице и 487,30 евра на име камате обрачунате до дана вештачења. Управо тај износ је тужена дужна да исплати тужиоцу због чега је и одлучено као у ставу првом изреке. При томе тужиоцу у складу са одредбом члана 279 став 1 ЗОО законска затезна камата припада на износ главног дуга од 11.06.2020. године до коначне исплате, али му не припада право на исплату затезне камате на износ од 487,30 евра што представља обрачунату затезну камату до 10.06.2020. године. Преко досуђеног а до траженог износа од 123.935,40 евра односно 90.469,79 евра одбијен је као неоснован тужбени захтев, имајући у виду обрачун судског вештака у првој варијанти, који је суд прихватио као правилан. Одлуку као у ставу петом изреке, првостепени суд је донео, јер је тужилац на рочишту дана 16.3.2021.године, повукао предлог за одређивање привремене мере.

Правилно је првостепени суд поступио када је одлучио као у ставовима другом и трећем изреке и за своју одлуку дао правилне, потпуне и јасне разлоге које прихвата и другостепени суд, а који жалбеним наводима нису доведени у сумњу.

Најпре, сами жалбени наводи којима тужилац указује како се дошло до износа који тражи тужбом (износ од 85.000 евра са каматом од 1% на месечном нивоу која од 14.3.2012.године до 8.1.2016.године износи 38.935,49 евра), јасно указује да је уговорена недозвољена камата, која је супротна императивном пропису и то одредби члана 399 ЗОО, као што је и на појединачно дате износе уговарана камата, како су се странке изјашњавале од 1 - 5 % на месечном нивоу, такође супротна наведеној законској одредби, јер је висина тако уговараних камата супротна важећем Закону о затезној камати, односно ранијем Закону о висини стопе затезне камате. Због наведеног, нису од утицаја жалбени наводи тужиоца да је тужена вршила обрачун камате. Жалбени наводи

којима тужилац образлаже да је исказ тужене и сведока ГГ неистинит, да се налаз вештака не може прихватити разлоге због којих је првостепени суд требало да прихвати његов исказ и исказ сведока ВВ, чиме напада оцену доказа првостепеног суда су неосновани, јер су разлози наведени за утврђене битних чињеница јасни и логични, непротивречни међусобно и непротивречни садржини изведених доказа због чега овај суд нема разлога да сумња у савесност, брижљивост и свеобухватност поступања првостепеног суда приликом оцене доказа. Како другостепени суд у целости прихвата као правилно и потпуно чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, на које је првостепени суд правилно применио и материјално право, то нема потребе за даљим образлагањем пресуде, већ се жалилац упућује на правилно и потпуно образложење простепеног суда, у складу са одредбом члана 396 став 2 ЗПП.

Са изнетих разлога, на основу одредбе члана 390 ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Како је ставом првим изреке првостепене пресуде усвојен тужбени захтев, то тужилац нема правни интерес за изјављивање жалбе у односу на овај став изреке. У односу на одлуку првостепеног суда из става петог изреке (утврђено да је повучен предлог тужиоца за одређивање привремене мере), тужилац не може изјавити жалбу, јер је предлог за одређивање привремене мере повукао, а како Закон о извршењу и обезбеђењу не прописује ситуацију повлачења предлога за одређивање привремене мере, то се у складу са одредбом члана 39 наведеног закона, имају применити одредбе Закона о парничном поступку и то аналогно одредба члана 202 наведеног закона, из чега следи да је тужилац могао поново поднети предлог за одређивање привремене мере, а не може се жалити на решење којим је утврђено да је привремена мера повучена. При томе у односу на овај став изреке, у жалби и нема никаквих навода, којим се указује на неправилност ове одлуке.

Са изнетих разлога, на основу одредбе члана 389 став 1 ЗПП, у вези одредбе члана 378 став 3 истог закона, одлучено је као у ставу другом изреке.

Међутим, одлука о трошковима поступка, заснована је на погрешној примени одредбе члана 153 став 2 ЗПП. Наиме, у складу са наведеном законском одредбом, а у вези одредаба чланова 154 и 163 истог закона, тужиоцу према висини износа са којим је успео са својим захтевом (динарска противвредност износа досуђеног ставом првим изреке је 3.934.492,00 динара, према средњем курсу НБС на дан доношења првостепене пресуде - 1 евро = 117,5679 динара), припадају трошкови и то: за састав тужбе и три образложена поднеска износ од по 22.500,00 динара, за заступање на седам одржаних рочишта износ од по 24.000,00 динара, приступа на четири неодржана рочишта износ од по 12.750,00 динара, све радње предузете од стране пуномоћника адвоката и обрачунате у складу са АТ, те трошкови таксе на тужбу и пресуду у износу од по 68.472,00 динара, обрачунате према ТТ. Тужиоцу не припадају трошкови за састав поднеска од 29.12.2016.године, јер се тим поднеском изјаснио на наводе пуномоћника тужене дате на рочишту одржаном дана 21.11.2016.године, а како је пуномоћник тужиоца био на том рочишту, то се на рочишту могао изјаснити о датим наводима. Не припадају му ни трошкови за састав понеска од 17.7.2020.године, јер је тим поднеском предложио одређивање привремене мере, а предлог је затим повучен. Такође, тужиоцу не припадају ни трошкови за састав поднеска од 5.10.2020.године, јер су наводи из тог

поднеска индентични наводима из поднеска од 21.9.2020.године.

Са изнетих разлога, на основу одредбе члана 401 став 1 тачка 3 ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

Како је тужилац са жалбом успео само у сразмерно незнатном делу, то му трошкови другостепеног поступка не припадају, а не припадају ни туженој, јер трошкови састава одговора на жалбу нису били нужни, због чега је и одлучено као у ставу четвртом изреке, а на основу одредбе члана 165 ЗПП.

Председник већа-судија
Весна Матковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић